

Politične stvari.

Volilno gibanje.

Prve volitve za državni zbor pričele so se dne 27. maja, in to v kmetijskih občinah nižeevstrijskih in solnograških.

Solnogradčani izvolili so si oba dosedanja zastopnika: na levo cikajočega Lienbacherja in pa kmeta Neumajerja.

Lienbacherja znači še bolj kot njegovo dosedanjo vedenje oklic, s katerim za volitev priporoča bivšega ministra barona Bacha posebno s tem, da ga hvali kot ponemčevalca in se sklicuje na to, da praška „Politik“ obsoja to kandidaturo. — S tem korakom storil je Lienbacher predzadnji svoj korak proti levici prekosivši celó veliko število levičarjev v sovraštvo proti nenemškim narodnostim.

V tem oziru ga osramoti českonemški kmetijski poslanec, do sedaj levičar Matija Köpl, ki je v svojem volilnem oklicu izrekel, da se ne bo pridružil nobenemu koraku, obrujenemu zoper vero in cerkev in pa da se bo potegnil za enakopravnost vseh narodov, ker le v tem se nahaja sredstvo, odstraniti narodnostni razpor.

V nižeevstrijskih kmetijskih občinah zmagali so:

v St. Pölten-u: liberallec Pirko z 174 glasovi proti konservativcu Bergerju, ki je prejel 142 glasov;

v Amstetten-u: konservativlec Oberndorfer z 216 glasovi proti liberalcu Kirchwegerju, ki je prejel 80 glasov;

v Kremsu liberallec Schürer v ožji volitvi proti Schönererjevemu pristašu Fürenkranzu (pri prvi volitvi prejel je Schürer 159, Fürenkranc 110, konservativlec Klomser pa 102 glasova);

v Zwettel-u zmagal je znani Schönerer z 292 glasovi proti konservativnemu Knabu, ki je prejel 113 glasov, pa liberalni Fürstenberg, ki je prejel 33 glasov;

v Korneuburgu zmagal je v ožji volitvi liberallec Furtmüller z 193 glasovi proti dosedanjemu konservativnemu Rufu, ki je prejel 184 glasov. Ruf je oni kmet, ki se je Lienbacherju dal rabiti za orodje, s katerim je pokopal pristojbinsko postavo;

v Mistelbachu zmagal je konservativlec Garnhaft z 148 glasovi zoper dosedanjega liberalca dr. Granitsch-a, ki je prejel 180 glasov;

v dunajsko-novoveških občinah zmagal je liberalni (?) grajščak Adametz (dosedaj Dumba) z 239 glasovi proti konservativcu Knötzlu, ki je prejel 152 glasov;

v Sechshausu izvoljen je judovski fabrikant Friderik Süß z 127 glasovi proti Ulmanu, ki je prejel 106 glasov;

v Hernalsu izvoljen je liberalni profesor Exner z 289 glasovi proti dr. E. Singerju, ki je prejel 100 glasov;

v Hitzingu izvoljen je liberallec Schöffel z 334 glasovi izmed 349.

Razmere glasov se tedaj niso spremenile bistveno. Konservativci primerjali so morebiti stanovitejšega Garnhafta proti nekaj omahljivem Rufu. Mogočna stranka Schönererjeva pa zgubi dosedaj edinega uda njegovega kluba. Zeló enakoličnih Knotzovcev bo sicer Nemškočeska vrgla še več na površje, toda ti se ne bodo „pridružili priznanemu vodju“ nemško-narodne stranke, kakor se v svoji skromnosti imenuje Schönerer, ampak si gotovo osnujejo svoj nemški klub s Pikert-Plenerjem na čelu. — Konservativna stranka pa ima

zabeležiti v nižeevstrijskih kmetijskih občinah velikansk napredek, kakoršnega bi se ob času Rauscherjevega cerkvenega vladanja po Schmerlingovem kopitu nihče ne bil mogel nadejati. — V gornjeavstrijskih kmetijskih občinah, kjer je zavedni rajni škof Rudigier sprevidel, da ni enako, jeli državni poslanci delujejo proti veri in cerkvi ali pa v soglasji z njo, izvoljeni so za kmetijske državne poslance sami konservativci.

Gornjeavstrijske kmetijske občine volile so dne 28. maja in izvoljeni so dosednji poslanci: kmet Plass, grof Brandis, dekan Fischer, kmet Zehetmajer in korar Dobelhammer, na mesto dekana Pflügelna in poštarja Noska pa sta izvoljena konservativca Wenger in Rogl. Za vse izvoljence oddanih je bilo 1237 glasov, za propadle liberalce pa 190 glasov.

Tudi na Tirolskem izvršile so se volitve za kmetijske občine dne 28. maja, ravno tisti dan, kakor na Kranjskem, Gornjeavstrijskem in Predarelskem.

Tudi v Tirolah izvoljeni so razun dveh vsi stari poslanci, med temi žalibog tudi trmoglavci Zallinger, ki je proti baronu Ignaciju Giovanelliju, starosti in vodju konservativcev v občinah Meran-Botzen zmagal za 2 glasova. Volili so ga tudi liberalci, sicer je pa znano iz zadnjih volitev v tamošnji deželni zbor, da prav nič ni zbirčen gledé sredstev.

Baron Ig. Giovanelli odstopil je svoj volilni okraj Schwaz, Kitzbüchel deželnemu glavarju baronu Rappu, ki je bil tudi izvoljen.

Propadal je dalje konservativni lah baron Hippoliti, na mesto katerega je izvoljen, kakor se zagotavlja, tudi konservativlec Bazanella.

V Predarelskem volile so kmetijske občine svoja dosedanja poslanca dr. Oelz in Thurnherr.

Kmetijske občine kranjske izvolile so gg. grofa Hohenwarta, kanonika Kluna in V. Pfeiferja soglasno, A. Obrezo pa s 125 glasovi proti 40, katere je prejel dr. Dolenc. — Trebansko-radeško-kočevske občine izvolile so z 94 glasovi deželne sodnije svetovalca Jak. Hrena proti 48 glasovom, katere je prejel priporočenec izvrševalnega odbora knez Ernest Windisch-Grätz.

Na Goriškem izvoljen je z vsemi razun 2 glasov dr. vitez Tonkli, prošt Valussi pa z 70 glasovi proti 35. — Čestitamo!

V Istri zmagal je sam dr. Vitezič, profesor Spinčič pa je propadel proti lahonu Franceschi-u, dosedanjemu poslancu tega okraja.

Prvi razred tržaškega okraja izvolil je na mesto onemoglega Witmanna dr. Luzatto-a tako imenovane „patriotične“ tržaške stranke.

Bukovinsko kmetijske občine izvolile so si soglasno trgovinskega ministra barona Pino-ta, z veliko večino pa tudi dosedanjega zastopnika dr. Zotta, kar pa je najbolj pomenljivo, pa izvolitev novega konservativca Jos. pl. Lupul-a na mesto dosedanjega zagriženega levičarja Tomaščuka. S tem vstregla je Bukovina vsi zborniški večini, kakor ji je vstreženo s tem, da je odpadel dr. Granisch, in pa, ako bi bil odpadel tudi glasoviti Zallinger.

Nekaj čudno je bilo slišati iz Bukovine, da se je baje dosednji volilni okraj dr. Zottov ponujal naučnemu ministru baronu Conradu. Ta pa je baje odgovoril, da bi sprejel kandidaturo samo tedaj, ako je dr. Zottu zagotovljena izvolitev v drugem volilnem okraju.

Tolike rahločutnosti se pa ne nahaja povsod!

Na Koroškem izvoljen je bil včeraj 2. maja pri volitvi kmetijskih občin samo minister baron Pino zoper dosedajnega kmeta Laks-a, sicer so ostali stari

liberalni poslanci. Profesor Einspieler propadel je v Beljaški okolici zoper Vrana samo za 7 glasov.

Na Štajarskem, kjer so kmetijske občine tudi včeraj volile, izvoljeni so slovenski poslanci Raič, Vošnjak in baron Gödel, prvi soglasno z 353 glasovi, na nemškem Štajarskem voljeni so konservativci: Kaltenegger, oba kneza Lichtensteina in Karlon, pa liberalni kmet Posch, od drugod še nimamo poročil, to pa se poroča, da je konservativec Bärenfeind propadel.

Na Moravskem izvolile so kmetijske občine: ministra Pražaka, prof. Mikiško, med grofom Egb. Belcredijem in Kusy-jem pa je ožja volitev, pri prvotni volitvi prejel je Kusy 30 glasov več.

Na Českem zmagali so vsi priporočenci tamošnje narodne stranke, propadel je omahljivec Talšer, knez Schwarzenberg izvoljen pa je proti Herbstu, ki je propadel proti Pikertu.

Volitve v mestih.

Na Nižéavstrijskem bile so najbolj pomenljive volitve na Dunaji, kjer se voli 12 poslancev. — Izid teh volitev bil je za večino in vlado jako povoljen, ker izmed dosedanjih dunajskih poslancev, ki so bili vsi zvesti levičarji, izvoljenih je samo pet, namreč E. Süß, Matscheko, Jaques in Weitlof; na novo je tukaj izvoljen Herbst in pa levičarja Vrabetz in Somaruga na mesto ostalih pet poslancev, Lenz, Neuber, Wiesenburg, Stourez, Steudel in Löblich, pa sta izvoljena levičarja Somaruga in Vrabetz; na mesto Neuber-a antisemit dr. Pattai, na mesto Wiesenburga, demokrat Kreuzig, na mesto Stoureza znani dr. Kronawetter, na mesto podžupana Steudel-a dr. Lueger znan demokrat.

V Baden-u propadel je profesor Lustkandel proti antisemitu Fliegel-u, sicer so izvoljeni prejšnji liberalci.

V Solnogradu propadel je baron Bach, Lienbacherjev kandidat, proti Wegscheider-ju.

Dva vnanja glasova o naših avstrijskih razmerah med strankami.

Znan trezno sodeč Nemeč dr. Fischhof izjavlja svoje mnenje o nekaterih pomenljivih političnih vprašanjih sedajnosti v pismu, katero je prijavila dunajska „Allg. Zeitung“. V tem pisanju pravi dr. Fischhof: Nemci so manjšina, Nenemci večina v Avstriji in manjšina gospoduje nad večino samo toliko dolgo, dokler se ta ne zaveda svoje moči in svojega pomena. Kedar so pripadenci tretjega, to je, meščanskega stanu, vsled stavka izrečenega po abétu Sieyé-u še le zadobili zavednost, da bi v državi, v kateri v očigled zgodovinskih privilegij nič niso bili, morali in mogli biti vse — postali so tudi vse. In v oni meri, v kateri zadobiva četrti stan zavest o svoji družbenski, gospodarski in politiški vrednosti, postaja mogočnejši in strahovitejši. Krog siromaštva prilizujejo se in ga iščejo celó dandanes lizuni tako, kakor redkokje mogotca, ki se je ljudstvu na vrat vstopil. — Celó železni kancler nemške države boža ga prav rahlo po bradi. In kakor je razposestene vrste velika družbenska misel, tako je razposestena ljudstva mogočna narodnostna misel prebudila iz spanja. — Z močjo nevihte, odtrgajoč cele pokrajine, preplavila je ta misel tekom pol stoletja velike države, in zdaj naj bi se ustavila pred klicem ene stranke? Narodnosti čutijo svojo moč in od politične razumnosti nemških Avstrijcev bo odvisno, ali jo zastavijo za državo ali proti

državi. Upirajočim se zamore zapovedovati samo premožni, in to nemška Avstrija nikakor ni. Vodja sonarodnjakov pa bo samo tedaj, ako ga ti prostovoljno ubogajo, tega pa gotovo ne doseže z ojstrimi, ampak z resnim, mirnim mišljenjem, s katerim se ne založi pot, ki pelje do zaželenega smotra. Zmernost morala bi biti geslo današnjega časa. Klic: „Mi moremo, kar hočemo, čuje se samo iz ust politikov, katerim še brada ni izrastla, ali katerim nikdar ne raste. „Hočemo samo ono, kar moremo“, tako govoré politiki, ki so zrele starosti in zrele pameti.

Zmeren je nemšk Avstrijec v prvi vrsti poklican za nosilca državne misli, ako pa mero prekorači, tedaj ga bo zgodovina tudi imenovala njenega nosilca, toda onega nosilca, ki jo je v grob nesel.

Drug glas, prihajajoč z Dunaja v Bismarkov časnik „Nordd. Allg. Zeitung“ pravi: Volilni oklic českih zaupnih mož izražuje željo in pripravljenost z „nemškimi sodeželani“ priti do bratskega porazumljenja. V volilnem oklicu nemško-českkih zaupnih mož ne nahaja se nobenega takega mehkega soglasja. Tam šumi bojna pesem od začetka do konca. Gosp. dr. Russ imel je prijaznost, v svojem zadnjem kandidatskem govoru temu pravi vzrok razkriti. Videti je bilo iz njegovega govora, da bi ne bilo tolike težave, jezikovno vprašanje uže v pretekli dobi državnega zbora rešiti v vsestransko zadovoljnost. Pa gospodje z leveice stavijo pred vsem en pogoj. Zahtevajo pred vsem vlado, katere udje bi ne imeli nikakoršne politične strankarske preteklosti.

Za stranko, katera sicer ne prisega višje, kot pri parlamentarizmu, je to vsikakor čudno zahtevanje in pa zanimivo pripoznanje načela vlade nad strankami stoječe. Zakaj pa so potem, gospodje, vladi Taaffejevi, ko je ta še stala nad strankami, napovedali vojsko brez usmiljenja? Zakaj so napadali ministra Streita in Kremerja, katera vendar tudi nista imela nikakoršne politične strankarske preteklosti? Rešitev zastavice je lahka. Gospodje od liberalizma čutijo zadrege, v katere so se pripravili. Radi bi bili ven iz zagate. Toda stavijo mal, majčkin pogoj: „krona se mora upogniti“, krona mora preklicati, krona mora svoje zaupne može, katere ob enem podpira večina državnega zbora, žrtvovati strankarski domišljiji liberalcev. Gospod Russ pové pošteno svojim volilcem, da gledé tega nima nikakoršne nade. Mi pa smemo misliti, da zadnji prestolni govor Rusu in njegovim pristašem ne daje nikakoršnega povoda za sanjarije. Gospodje levičarji bodo voljo krone gledé notranje politike ravno tako malo begali, kakor malo jim je bilo to mogoče gledé vnanje politike.

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Noben občestven človek ne more in njegova dolžnost ni to, da bi o neozirnih pogojih žrtvoval se svobodni in samovoljnosti kakega dozdevnega (eingebildet) človeka natore. Vsak občestven človek, ko se porodí, snide se precej z oziri, ki mora véren biti jim. V rodbini, ki je nje ud, — v stanu, ki je njegov člen, — v kraji, kjer biva, mnogokrat vladajo korenite dozdevnosti in nazori, ki noben posameznik ne more ustrezati